

plava ali naj je v živalskih izločkih še zadržan. Z gipsom se mora toraj gnoj v hlevu potrošati ali pa gips na hlevni tlak raztrošati. Gips tudi gnoj bolj ohranjuje, ker njegovo razkrojitev zabranjuje in počasni, ktera razkrojitev se posebno v ovčjih in tudi v govejih hlevih, kjer se gnoj delj časa pod živino ležati pušča, hitro godi. Da se to kolikor toliko zabrani in amonijak v gnoji zadrži, se mora vsak dan dvakrat gnoj ali hlevni tlak z gipsom potrositi in to zjutraj in zvečer. Če se gnoj vsakdan izpod živino izkidava, se hlevni tlak s gipsom potrosi. S tem si kmetovavec dragocene gnojivne snovi pridrži in ohrani. Kdor ima 10 velikih živinčet v hlevu, naj 5 kilogramov gipsa na dan pod nje potrosi, če more ga sme tudi več potrositi. V ovčjih hlevih se računani na 10 repov 1 kilogram gipsa. V hlevu gips toraj preganja zdravju škodljivi smrad in množi in vzboljšava gnoj.

2. Gips na gnojišči. Tudi tukaj prinaša gips iste koristi, veče amonijak, ohranjuje gnoj in zakasni njegovo razkrojitev. Gnojni kup naj se toraj večkrat, posebno ko se je nov gnoj iz hleva na kup pokidal, z gipsom dobro potrosi.

(Konec prih.)

Prav zanesljivo sredstvo, s katerim se da les, n. p. kolje zoper gujilobo zavarovati.

Za to se raztopita dva kilograma modrega plavega vitrijola v 100 litrov vode. Da vitrijol rajši raztopi, je dobro, jeden del vode zgreti in jo med ostalo vodo pomešati. Ta tekočina se potem v primerno posodo, morda v sode, v katerih je bil petroleum, vlije in skoraj do vrha nalije, tako, da more kolje za meter globoko v to tekočino vtekniti. Kolje, ki se je 8—10 dni v ti tekočini močilo, se potem vzame iz nje in na zraku posuši. Del kolja, ki je bil v vodi, dobi nekoliko plavkasto barvo. Ko tekočina v sodu pojemati začne, se nove doda. Sploh se to, koliko je te raztopline potreba, ravna po množini kolja, ki se boče v nji namakati. Katranovec, kakor so novjše skušnje pokazale, ni tako trpežnega učinka, kakor vitrijol. Posoda pa, v kateri se je vitrijol v vodi raztapljal, ni več za to, da bi se v nji kaka živinska klaja prirejevala ali hranjevala, ker je zastrupljena. Tudi, če kaj te tekočine ostane, se ne sme v kak ribnik ali potok izliti, ker ribe in raki, sploh vodne živali, po nji poginejo. Tudi blizu studenca jo izliti, ni kaj varno.

Kako stročjevine kuhati, da mehke postanejo. Stročjevine, kakor grah, bob, leča, fižol itd., se včasih rade do mehkega ne dajo skubati. Uzrok temu je apno, katero je v vodi, v kateri se sočivje kuha. Temu se pa lahko odpomore, ako se v vodo košček sode dene. Ta naredi, da se apno iz vode na dno vsede in v taki vodi se stročjevine rade do mehkega skuhajo.

Dopisi.

Od sv. Miklavža pri Sotli. (Požar — prošnja). Starši, skrivajte pred otroci žveplenke ali biglice. Dne 30. avg. vzame jih v Poljski vesi 5letni fantič, ter gre na pod ali škedenj in z njimi se igraje ogenj zatrosi, se opeče in zvečer umrje. Ob $\frac{1}{2}$ 3. popoldne, ko so ravno vsi vaščani na polji, začne prvi stan goreti in v $\frac{1}{4}$ ure ugrabi ogenj, ker so bile razen ene hiše vse lesene in s slamo pokrite in tako rekoč na enem kupu, 5 hiš in 14 drugih velikih poslopij. Braniti ni bilo mogoče pri velikej suši. Povrh cenjena škoda samo na hišah znaša 15.560 gld. Da še tih drugih 5 posestnikov ni pogorelo, pripomoglo je tibo vreme in zdatna podpora gasilcev. Zavarovan je bil le eden sam. Nesreča je toliko večja in občutljivejša, ker so vsi pridelki in drugi imetki razen živine, le ena sama krava in ena svinja ste v ognji ostale, popolnoma pokončani, zima pa je tako rekoč pred dvermi. Ko so domači župljani po lanskej 24-kratnej povodnji Sotle črez polja precej uže poškodovani, letos pa še k prizidanju in nadzidanju svoje farne cerkve, ki bode z novo znotrajno opravo gotovih 8000 fl. stalo, mnogo vlagajo, toraj svojih revežev zdatno podpirati ne morejo, priporoča ponižno tukajšnje pogorelece usmiljenim srcem župniški urad pri sv. Miklauži na Polji dne 31. avg. 1880.

Z Remšnika. (Razne reči.) Za potnika je na hribih prav veselo. Ako se ozira po daljnih planinah in širokih dolinah, pa tudi na hribih je toževanja dovolj slišati o žalostnih časih. Zraven denarnega poloma je toča na Remšniku okolo sv. Pankracija, (ki je zdaj precej popravljen, in dozidan kos zidovja, kojega je pred 12. leti strela odtrgala) posebno na Nemškem, kder dober šilhar Lišner in Lateiner raste, precej potolkla in sadna drevesa v najboljšem cvetu oklestila, da ne bodo nič mošta ali „tolkle“ imeli. Vendar na široko ni segala. Na Remšniku je precej ugodna letina, ker je po potrebi deževalo. Ajde in koruze so prav lepe videti; pa za prihodnja leta pri koruzi nevarnost preti. Skoro vsako steblo je najedeno od črvov. Dospevši na Remšnik sem našel nekega gospoda v koruzi iskati črve, jih pobijati in vrhe koruznej slami odrezavati, da bi se lepa koruza otela, za posestnika najpotrebnejše silje. Na ta način se tudi more na tisoče zalege pokončati, in ko bi vsi posestniki enako delali, bi se po nekterih letih nevarnost odvrnola. Pred 12. leti se je govorilo o koruznih črvih na Koroškem in v nekterih letih bili so že v Marenberškem okraji, tedaj tudi na Remšniku, vendar še redki, zdaj pa ima vsako steblo svojega črva. Na marsikterem klasu jih po osem blagi sad razjeda. Nahajajo se že enako v Mariborskem okraji. V nevarnosti je tedaj najboljši del kruha za deželane posebno siromake. Na god gospoda župnika na Jernejevo 24. avgusta je bila na Remšniku skuš-

nja iz veronauka. Po sv. meši in skušnji so ž. g. dekan M. Stoklas v prav mičnim pohvalnem nagovoru na šolsko mladino vpleli tudi posebno zahvalo za novi srebrni pozlačeni kelih, kojega so pri daritvi prvokrat rabili. Kupile ste ga dve pridni osebi Jera in Neža Milhberger za 100 fl. Res, v sedajnih časih zelo redki darovi, ki dušnemu pastirju veliko radosti napravijo. Plačal bo žrtvovalnost za najsvetejšo opravilo Oča nebeski v svetem raji. Po dokončanem opraviu smo se pri godovnjaku v vsakem obziru blagem gospodu župniku radovali in Jim napevajoči mnogo let želeli na gotovo težavnih hribih brez pomočnika in ako bo tedaj osoda mila tudi še kde na drugem kraji pastirovanje brez tolikega trpljenja.

Ob sv. Marjete ob Pesnici. (Ločitev — pevc.) Ker se nameni naš obče spoštovani g. podučitelj Ivan Klenovšek, nekdanji tehnikar in iskren rodoljub, od nas ločiti, mu v blagem „Slov. Gosp.“ izrekamo pristržno hvalo za trud, kojega je imel za šolsko mladino, za zabavljive ure in za vse, kar je pri nas dobrega storil in ga z dobrim namenom priporočamo povsod, kamor koli pride kot dobrega učitelja, izvrstnega rodoljuba in nenavadnega slikarja. V blag spomin nam je zapustil naslikani kraj „sv. Marjeto“. Izvrstno je narisal mape vseh posestev v spodnjem Jakobskem dolu za ločitev od srenje sv. Jakoba. Znaprej bo spodnji dol spadal k Oseku v fari sv. Marjete. Tudi posameznim posestnikom je napravil po nizki ceni mape, tako g. Pfriemerjem, g. Urbančiču in g. Janezu Krambergerju v Rožbahu v veliko zadovoljenje. Toraj ga vsem priporočamo, kateri želijo posebne mape od svojih posestev. Spremlja ga naj toraj naša priporočba, blagor in sreča kakor tudi zadovoljnost v težavnem podučevanju šolske mladine. Dne 1. septembra smo pri sv. Marjeti imeli nekaj nevadnega, namreč dve peti sveti meši, pri katerih so izvrstno popevali peveci od sv. Petra pri Mariboru pod vodstvom ondodnega organista učitelja g. Stegerja. Zanimivo je bilo poslušati mlade pevce, namreč 32 šolarjev, kojih vbrani glasovi so milo doneli v hiši božji Bogu na čast nam v razveseljevanje. Pevali so: 1. „Missa in honorom setr. Angelorum Custodum“ v gl. Schweitzer Op. 27. in 2. Missa in honorem setrae Caeciliae“ vgl. Anton Förster Op. 15 v Ljubljani; potem „Ave Maria“ od Mozarta in „Poznate dom“ od Stegar-ja. Primorani smo javno pohvalo izrekati g. Stegerju za veliki trud, kojega je imel z mladimi pevci z izvrstnim vspehom in za obiskovanje. Pevce je tudi iz lastnega dobro pogostil.

Iz Celja. (Okrajni šolski svet) je prišel v grdobno nemčursko oblast, čeravno imamo Slovenci precej naših v okrajnem zastopu. To je močno obzalovati. Slovenci popustljivci so doma ostali, nemčurji pa so uže dolgo rogovilili in dne 25. avg. vsi prišli k seji. Vsled tega bili so dosedanji velezaslužni šolski svetovalci gospodje dr. Ipavic, K. Žaža in J. Hausenbihler izvrženi, na njihovo

mesto izvoljeni znani zagrizeni nemčurji dr. Glantschnigg, posestnik Lenko in vojniški kramar Cotel. Zopet izvoljena sta ravnatelj g. Pogačnik in železniški inšpektor g. Willner. Tema so tudi Slovenci dali svoje glase. Č. g. župnik Jeraj je sicer stavil predlog, naj se prejšnji vsi zopet izvolijo, ker so svoj posel častno, uspešno in požrtvovalno po 12 let opravljali. Bilo je zastonj. Najhuje rogovilil je dr. Glantschnigg in njegova slovenska metlja posestnik Jož. Lenko. Tudi ta metlja se bode po časi zgloodala. Slovenci pa moramo bolj urediti se ali organizirati.

Iz Prepolja na Dravskem polji. (Velika nesreča). Na našem širokem polji opravljajo vsako leto kanonirji svoje vaje v streljanji. Sedaj zopet strelja ondi 360 mož 6. artilerijskega regimenta. Nedavno je ondi 18letni Janez Kurbos našel precej daleč od strelišča veliko votlo kroglo, ki je pa bila še nabita. Hitro jo vzdigne in nese domov spremljan od dveh fantičev. Blizu vasi jo položijo na zemljo ter začnejo pregledovati. Toda naenkrat se vname strelivo in vsa krogla razleti. Strašna nesreča je djana: Janezu Kurbosovemu je odtrgala roko in nogo in kožo na prsih razdrapala. Eden fantičev je na nogah hudo ranjen pa tudi nekoliko na glavi. Drugemu fantiču se ni veliko zgodilo.

Iz Mozirja. (Pogreb — šolstvo.) Dne 28. avg. smo Anton Goričanovega sina, ki je v Celji študiral na gimnaziji, pokopali. Letos o velikej noči je zbolel. Revez je imel bolezen na možganih, nobeden zdravnik mu ni mogel pomagati. Pogreb je bil tako lep, da so ž. g. fajmošter rekli, da lepšega ne moremo lahko napraviti. Pevski zbor mu je zapel nagrobnico. — Seja okr. šolskega sveta bila je včeraj jako zanimiva. Za Mozirje je izvoljen g. Suhar, trije učitelji, ki so do sedaj v našem okraju služili, morajo za prihodnje šolsko leto dalje po svetu kruha iskati, ti so: Repič na Gorici (blizu Nacareta), Stupan pri sv. Mihelu in Zinglak v Lučah, K sv. Mihelu pride Levstik, na Gorico Žavčan Žagar, ki je podučitelj pri Novi cerkvi, v Luče pa Podrekar, ki je sedaj podučitelj v Grižah. G. Suhar je od okrajnega šolskega sveta v Mariboru bil prav dobro priporočan. Toda okrajni šolski svet obrača, med tem ko je deželni šolski svet uže davno obrnol. Kajti dne 1. sept. t. l. dojde iz Gradca in Celja odločba deželnega šolskega sveta od 30. junija 1881, vsled katere je vse pisanje in posvetovanje krajnega in šolskega sveta v Mozirji in Gornjem gradu prevrženo in nek Reibenschuh iz Slov. Gradca v Mozirje premeščen za nadučitelja z letno plačo 480 fl. Tedaj cele 3 tedne je tekel rok, namreč do 20. julija t. l., da se oglasijo prošniki za razpisano službo, a med tem je uže bilo vse storjeno in djano v Gradci. Takšno obnašanje razžalilo je ude krajnega in okrajnega šolskega sveta ter se hočejo pritožiti pri ministerstvu.

iz Šaleške doline. Da je dopisnik iz Št. Ilja zrebela dobro zadel, ko je o tamošnjem učitelji in nemškem „schulvereinu“ pisal, svedoči najbolj dopis iz Šoštanja v graški „Tagespošti“, kateri je sicer prav obširen in poln znanih nemških fraz, a niti nijedne temeljite besede ne nahajaš v njem v obrambo naših čudnih pedagogov. Ta „Tagespošt“ afterpedagog meni, da učitelj ni brezznačajen, ako pri nemškem „schulvereinu“ denarja prosi za nakup (?) učnih sredstev. Ko bi mi ne vedeli, da ta „schulverein“ denar le pod nekimi pogoji deli, vsled katerih se vsako uspešno poučevanje dece v realnih predmetih opovêra, na kvar ljudske omiki! Vsakega učitelja prva in največa briga naj bode, da otroci dobro brati, pisati in računati znajo, ne pa da, kar se dan danes čestokrat prigodi, otrok iz šole izstopi, pa še svojega imena pravilno pisati ne zna, a ponauša se prav otročje za nekoliko tujih besed, katere bo pravi Nemeec za originalno kitajščino držal. Posebno priležna je našim deklicam uže beseda „gishont“. A kaj se nemčurstvo za vse to briga? Njega namen je ponemčevanje. Vse to se njim pa le prekesno vrši. Toliko pohlevni in poterpežljivi Slovenci imajo tudi še debelo kožo. — Pri tej priliki hočem tukaj z neko zadovoljnostjo omeniti, da vendar še nahajamo mnogo značajnih učiteljev v naši sredini, ki se ne dajo od kukavice v kozji reg vgnati, ter ne beračijo pri nemškem „schulvereinu“ za „ehrengabe“, kar zlasti kaže zadnja celjska okrajna učiteljska konferencija, o katerej „Cillier Zeitung“ hudo jamra, da so vsi učitelji svoje referate v slovenskem jeziku izdelali, razven enega, kateri je pa radi tega zbor oprostinja prosil. Mar že drugi veter brije? — č.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar mudijo se na Ogerskem še pri velikih manevrih. — Deželni zbori dalmatinski, goriški, isterski in tirolski zborujejo. Tirolskemu je vlada izročila načrt, kako bi se naj uprava (gosposke) prestrojila, da bi bilo vse boljše. Ali črtež je slab in meri na pomnoženje uradnikov, katerih imamo itak uže preveč. Dopolnilne volitve za deželne zbere vršile so se na Štajerskem: v kupčijijske zbornici bil je stari Zic zopet izvoljen, v Mariboru liberalcec dr. Schmiderer, v Stainzu konservativni kmet Jožef Kurz. Ta je dobil 112 glasov, njegov nasprotnik liberalni kmetski zveličar Schirgi, vodja liberalnega „Bauernvereina“, je vjel komaj 36 glasov. — Šlezki župani želijo domovinske postave, po katerih bo vsak srenji pripisan, kder je zadnjih 12 let stanoval, ne pa da bi ga kakor sedaj na stare dni v rojstno srenjo potisnoli v oskrbovanje. — Čehi so svojemu Prokopu, voditelju v Husitskih vojskah, pozidali spomenik; pri odkritju je govoril mladočeski vodja dr. Greger tako ostro, da mu

je policija dalje govoriti zabranila. Za stavljenje narodnega gledališča so Čehi skupili uže 800.000 fl. Vse se čudi tolikej požrtvovalnosti. — Ali bodo kranjski Slovenci šli v deželni zbor ali ne, to še ni dognano. Slavni oča Slovencev g. dr. Bleiweis baje hoče odložiti namestovanje deželnega glavarja. — Dalmatinski deželni zbor prosi cesarja, naj bi se dalmatinska železnica do Novija podaljšala in zvezala z avstrijsko-ogerskimi železnicami. — Nemški liberalci so uže precej opešali glede na svojo rogoviljenje zoper ministerstvo grof Taaffejevo. Tudi uradniki in profesorji priznavajo, da je nemškim liberalcem brž ko ne odklenkalo za vselej. — Iz Torontalske županije hoče 12000 Bolgarov izseliti se na Bolgarsko, to pa zavoljo prevelikih davkov in ošabnih Magjarov; ti hočejo vse pomagjariti in mnogo ljudij si da imena na magjarsko preložiti, najčešče tako delajo Judje; večina novih Magjarov bo toraj židovska. — Hrvati imajo sedaj nove volitve; vlada hudo pritiska na volilce, ker želi Magjarom prijaznih poslancev. V Bosno pride res Slovanom sovražni Italijan g. Lapenna kot najvišji sodnik. S vsako politiko se skušava v Bosni, z nemško, z magjarsko, z mohamedansko, le s slovansko ne, kar je iz sploh avstrijskega stališča obžalovati.

Vnanje države. Mnogo časa so nemški in magjarski politikarji sanjarili o zvezi Avstrije z Nemčijo in Italijo. Kot sad te politike so pričakovali, da bodo mogli vse dežele do Egejskega morja, do Soluna, zasesti, a Rusom zabraniti Carigrad, Dardanele. Mislili so, da bo Rusija in Francoska tukaj roke križem držala. Toda osupneni so sedaj oni, ko je novica došla, da pojde ruski car na Nemško obiskovat nemškega carja in obnavljat stare zaveze rusko-pruske. To je najvažnejša novica: shod ruskega in nemškega cesarja. Bismark vidno popušča „kulturno borbo.“ Trevirski novi škof bil je od njega in od cesarja dostojno sprejet. Nadejajo se Nemci, da utegne to biti začetek novemu miru in spravi med cerkvijo in državo. Vkljub temu pa se katoličani vendar marljivo pripravljajo na volitve, da pridobijo mogoče veliko poslancev. — Grki so zasedli polovico Tesalije in Epira. — Italijanski kralj vodi velike manevre okolo Padove; v Milan je pozvan občni zbor freimavrski. — Francozi so v Afriki v precejšnjih zadregah. Oberst Carré bil je od Arabov tepen in komaj všel v Hamalif blizu Tunisa. Arabi dobivajo na skrivnem pomoči od Turkov, Italijanov, Angležev in Marokancev, vrhu tega pobira Francoze pomor; vročina je neznošnjiva. Vsled tega gre vedno več francoske vojske v Afriko in odločni boj prične se meseca oktobra. — Angleži so zgubili zopet lepo vojno ladijo „Tevton“, ki se je razbila na poti okolo Afrike, od 300 ljudij je le malo življenje rešilo. — V Indiji so našeli 280 milijonov prebivalcev. — Afghanistanški emir Ejub-Khan napovedal je Angležem v Indiji „sveti“ boj. — Severno-ameri-